

План дій Ради Європи з посилення незалежності та неупередженості судової влади.

CM(2016)36 final

Зміст

Загальні цілі

План дій

Допоміжні заходи Ради Європи

Часові рамки та імплементація Плану дій

Додаток

Пояснювальна записка

Напрямок дії 1

Захист та зміцнення судової влади у взаємовідносинах з виконавчою та законодавчою владою.

Напрямок дії 2

Захист незалежності окремих суддів та забезпечення їхньої неупередженості.

Напрямок дії 3

Посилення незалежності прокуратури.

Заходи загального характеру, які мають бути вжиті державами-членами.

На 1253 - му засіданні заступників міністрів 13 квітня 2016 року Комітет міністрів прийняв План дій, який викладений нижче. Його метою є визначення шляхів, якими буде керуватись Рада Європи та підтримуватиме своїх держав-членів у здійсненні конкретних заходів, необхідних для зміцнення незалежності та неупередженості судової влади. План дій, як такий, представляє зобов'язання з боку Генерального секретаря та Ради Європи в цілому приділяти найбільшу увагу роботі з державами-членами для подальшого посилення незалежності та неупередженості судових влади у Європі. Види заходів захисту, які можуть бути передбачені державами-членами з метою вирішення поставлених задач, викладені в Додатку до Плану дій.

Загальні цілі

Тільки незалежний та неупереджений орган судової влади може забезпечити основу чесного та справедливого вирішення судових спорів, а саме спорів між фізичною особою та державою. У цьому контексті варто нагадати, що всі держави-члени зобов'язались відповідно до статті 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод гарантувати доступ до незалежного і неупередженого безстороннього суду, який вирішить спір щодо прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого кримінального обвинувачення; та, відповідно до якої, Європейський Суд з прав людини напрацював широку судову практику. Ці принципи незалежності та неупередженості були згадані в Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету міністрів державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та відповідальність.

Першочергове значення має те, щоб незалежність та неупередженість судової влади фактично існує та гарантується законом, і що довіра громадськості до судової влади, якщо така була

втрачена, відновлена та збережена. З цією метою важливо, щоб поширювалась культура поваги до незалежності та неупередженості судової влади як в суспільстві загалом, так і безпосередньо серед органів законодавчої та виконавчої влади.

План дій визнає різноманітність правових систем, конституційних позиції та підходів до поділу влади в державах-членах Ради Європи та реалізацію заходів, деталізованих в Додатку, має повністю враховувати цю різноманітність. Актуальність цих дій полягає в необхідності зміцнення незалежності та неупередженості судової влади у випадках, де існуючі структури були визнані такими, що не в змозі гарантувати верховенство права та безпеку демократії.

План дій та Додаток до нього визначають дії, які необхідно вжити, по-перше, аби вдосконалити або встановити формальні юридичні гарантії незалежності та неупередженості судової влади, якщо такі відсутні та, по-друге, впровадити та застосовувати необхідні структури, політику та практики для забезпечення того, що ці гарантії застосовуються на практиці та сприяють належному функціонуванню судової гілки влади в демократичному суспільстві, основою якого є права людини та верховенство права.

План дій

Рада Європи буде підтримувати всі зусилля своїх держав-членів, метою яких є досягнення таких результатів:

А. Встановлення ефективних механізмів та інших заходів для повної імплементації зобов'язань держав-членів відповідно до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод для гарантування доступу до незалежного та неупередженого безстороннього суду, який вирішить спір щодо прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого кримінального обвинувачення; ці механізми та дії, включаючи всі ті, які потребують виконання рішень Європейського Суду з прав людини, які порушують незалежність та неупередженість судової влади, зокрема, стосовно гарантій, передбачених статтею 6 щодо права на справедливий суд.

В. Вдосконалення або встановлення формальних юридичних гарантій незалежності та неупередженості судової влади, якщо такі відсутні, та впровадження або застосування необхідної структури, політики та практик для забезпечення того, що ці гарантії застосовуються на практиці та сприяють належному функціонуванню судової гілки влади в демократичному суспільстві, основою якого є права людини та верховенство права.

С. Захист та зміцнення судової системи в її відносинах з виконавчою та законодавчою владою шляхом вживання заходів для:

- i. забезпечення незалежної та ефективної роботи судових рад, якщо такі існують, зокрема шляхом використання заходів, що спрямовані на деполітизацію процесу обрання чи призначення суддів;
- ii. забезпечення належної участі органів судової влади у відборі, призначенні та підвищенні суддів, при цьому обмежуючи надмірне¹ втручання виконавчої чи законодавчої влади в цей процес.
- iii. обмеження надмірного втручання виконавчої та законодавчої влади у процесі накладення дисциплінарного стягнення та усунення з посад суддів, зокрема через дисциплінарні комітети суддівських рад або інших відповідних органів суддівського управління, які мають бути повністю незалежними від політичного чи іншого впливу і видаватися такими

¹ «Надмірне» означає будь-яку дію, не передбачену чинним законодавством, що втручається у згадані процеси у такий спосіб, що призводить до втрати незалежності та неупередженості судової влади

- iv. забезпечення поваги членів законодавчої та виконавчої влади до авторитету судової влади та їх утримання від неналежної, нецільової або виключно політично-вмотивованої громадської критики окремих суддів та їх рішень, а також судової системи в цілому;
- v. гарантування того, що щоденне адміністрування судів здійснюється ефективним та належним чином на основі правових норм і без зайвого втручання з боку виконавчої або законодавчої влади;

D. Захист незалежності окремих суддів та забезпечення їх неупередженості шляхом вживання заходів для:

- i. обмеження втручання судової ієрархії у процес прийняття рішень в межах судового процесу окремими суддями і визначення повноважень прокуратури для забезпечення захисту суддів від надмірного тиску та надання їм можливості вільно приймати або відхиляти клопотання прокурорів;
- ii. забезпечення того, що положення, які відносяться до судової підзвітності та перегляду судових рішень повністю враховують принципи незалежності та неупередженості судової влади;
- iii. надання суддям, за необхідністю, ефективних засобів правового захисту, які вважають, що їх незалежність та неупередженість знаходяться під загрозою;
- iv. запобігання та боротьба з корупцією в рамках судової системи та захист суддів від спонукань до вчинення корупційного правопорушення. У цьому відношенні держави-члени повинні забезпечити належну оплату та умови праці суддів та посилити стандарти професійної поведінки та суддівської етики;
- v. протистояння негативному впливу стереотипів на процес прийняття судових рішень;
- vi. забезпечення всебічної та ефективної підготовки органів судової влади стосовно ефективної судової компетенції та етики;
- vii. забезпечення того, що судді захищені правовими нормами та належними заходами проти нападів на їх фізичну або психічну цілісність, їх особисту свободу та безпеку.

E. Посилення незалежності прокуратури шляхом вживання заходів для:

- i. надання відповідних правових гарантій для прийняття на роботу, кар'єрного росту та безпеки працевлаштування або перебування на посаді прокурорів;
- ii. забезпечення того, щоб окремі прокурори не підлягали неправомірному або незаконному тиску ззовні або в межах прокуратури, та загалом прокуратура керувалась верховенством права;
- iii. прийняття рішучих заходів для запобігання та боротьби з корупцією в межах прокуратури та посилення довіри громадськості до її роботи;

F. Побудова довіри населення до судової влади та більше визнання цінності її незалежності та неупередженості, наприклад шляхом забезпечення прозорості в роботі судової влади та в її відносинах з законодавчою та виконавчою владою, та застосування судовою владою або судами активного підходу до ЗМІ та розповсюдження загальної інформації, яка повинна поважати права на захист та гідність потерпілих.

G. Належне врахування суспільства в цілому у складі третейських судів та судових органів для підвищення довіри населення до судової системи. Для досягнення цього результату держави-члени мають розглядати політику, спрямовану на забезпечення гендерної рівності та представництва суспільства в цілому.

Допоміжні заходи Ради Європи

Рада Європи використовує всі наявні інструменти та механізми для надання допомоги державам-членам у запровадженні необхідних реформ шляхом звернення до різних органів та установ, як зазначено нижче. Заходи включатимуть ініціативи в масштабах всієї Організації, включаючи внески компетентних органів, а також підтримку та допомогу державам-членам за клопотанням та у зв'язку з конкретними національними питаннями та програмами реформ.

- i. Венеціанська комісія надаватиме своїм державам-членам юридичні консультації за запитом та в межах своєї компетенції з метою надання допомоги державам-членам у приведенні їх правової та інституційної структури у відповідність до Європейських стандартів щодо незалежності та неупередженості судової влади, включаючи прийняття відповідних правових та конституційних гарантій з посиланням, зокрема, на її різні висновки та доповіді у цій сфері та, загалом, на оцінку поваги до верховенства права;
- ii. Консультативна рада європейських суддів надасть спеціальні вказівки державам-членам за запитом, або якщо це питання буде підійматись відповідно до її мандату;²
- iii. Консультативна рада Європейських прокурорів (КРЕП) також буде надавати конкретні поради державам-членам за запитом, або якщо це питання буде підійматись відповідно до її повноважень;³
- iv. Група держав проти корупції (ГРЕКО) продовжуватиме консультувати держав-членів в рамках передбачених Статутом моніторингових операцій та висновків щодо кожної з країн стосовно заходів, необхідних для посилення їх спроможності сприяти цілісності та боротьбі з корупцією в рамках судової системи та прокуратури, а також оцінити їх продуктивність у виконанні цих заходів;
- v. Рада Європи надаватиме допомогу державам-членам за клопотанням на виконання відповідних рекомендацій Комітету Міністрів у сфері боротьби з корупцією в судовій системі та відповідних резолюцій Парламентської Асамблеї (Резолюція 1703 (2010) «Корупція в судовій системі», Резолюція 1943 (2013) «Корупція як загроза верховенству права» та Резолюцію 2098 (2016) «Судова корупція: нагальна потреба у впровадженні пропозицій Асамблеї»);
- vi. Європейська комісія з питань ефективності правосуддя (СЕРЕЈ) проаналізує функціонування систем судової влади, надасть порівняльні дані та аналіз становища судової влади й прокуратури в державах-членах згідно з планом підготовки піврічних звітів СЕРЕЈ щодо ефективності та якості правосуддя. Серед іншого, вона також на прохання держав-членів консультуватиме їх стосовно методів оптимізації строків провадження та судового тайм-менеджменту в межах керівної групи СЕРЕЈ під назвою «SATURN», а також сприятиме підвищенню якості послуг у сфері правосуддя шляхом

² Відповідними текстами, які допоможуть державам-членам у цьому, є, зокрема: Рекомендація (2010)12 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки», а також висновки КРЕС, зокрема Висновок № 1 (2001) «Про стандарти незалежності судової влади та незмінюваності суддів», Висновок № 3 (2002) «Про принципи та правила, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема питання етики, несумісної поведінки та неупередженості», Висновок № 10 (2007) «Про судову раду на службі суспільству», Висновок № 17 (2014) «Про оцінювання роботи суддів, якості правосуддя та повагу до незалежності судової влади», Висновок № 18 (2015) «Про місце судової влади та її відносини з іншими гілками влади в сучасних демократіях», а також Європейська хартія про статус суддів.

³ Відповідними текстами, які допоможуть державам-членам у цьому є, зокрема: Рекомендація (2000)19 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя», Рекомендація (2012)11 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо ролі прокурорів поза межами системи кримінального правосуддя», Висновок КРЕП № 4 (2009) «Про взаємовідносини між судьями та прокурорами у демократичному суспільстві», який містить Бордоську декларацію, і Висновок КРЕП № 9 (2014) «Про європейські норми і принципи стосовно прокурорів», який містить Римський статут.

- проведення опитувань осіб, які звертаються до суду, і використання результатів цих опитувань;
- vii. Європейська комітет з питань правового співробітництва, Європейський комітет з проблем злочинності та Керівний комітет з прав людини надаватимуть в разі потреби Комітету Міністрів поради з питань правової політики з метою надання підтримки державам-членам у здійсненні імплементації відповідних законодавчих реформ, а саме у сфері судової підзвітності та перегляду судових рішень;
 - viii. Щойно Протокол № 16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї набуде чинності, Європейський суд з прав людини, на відповідний запит, надаватиме, згідно з Протоколом № 16, консультативні висновки з основних питань щодо тлумачення або застосування прав і свобод, визначених у Конвенції, зокрема права на справедливий судовий розгляд незалежним і безстороннім судом, встановленим законом (стаття 6).;
 - ix. Цільова підтримка буде надана в рамках проектів співробітництва Ради Європи з державами-членами, визначених спільно з країнами-бенефіціарами та їх установами для задоволення конкретних потреб. Ця підтримка буде фінансуватися за рахунок добровільних внесків держав-членів, спільних програм з Європейським Союзом та інших відповідних джерел. Така підтримка включатиме наступне: юридичну експертизу ad hoc з національного права, політики та практики стосовно незалежності та неупередженості судочинства, включаючи пропозиції щодо реформ законодавства в цій сфері;
 - x. В рамках Європейської програми з освіти в галузі прав людини для юристів (HELP) та іншими проектів зі співробітництва, Рада Європи надаватиме підтримку у розробці відповідних навчальних програм для держав-членів і моделі для їх розповсюдження, включаючи навчальні програми для органів виконавчої та законодавчої влади щодо важливості та неупередженості судової влади.

План дій планується впровадити протягом п'яти років. Прогрес впровадження буде регулярно переглядатися Комітетом Міністрів на основі інформації, яку подали держави-члени, Рада Європи була закликає надати підтримку та консультативну допомогу, а також висновки та аналіз її моніторингових та консультативних органів. Належні практики будуть визначені та обґрунтовані та будуть доступні державам-членам.

Пояснювальна записка

Ця пояснювальна записка описує детальні дії, які вимагається вжити державами-членами в рамках Плану дій щодо посилення незалежності та неупередженості судової влади, ухвалений Комітетом Міністрів на 1253 засіданні заступників Міністрів 13 квітня 2016 року.

Різні дії, про які йдеться нижче, базуються на міжнародно-узгоджених стандартах, що відображені у договорах Ради Європи, зокрема Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та інших інструментів та текстів, включаючи рекомендації Комітету Міністрів та висновки Консультативної ради європейських суддів, Консультативної ради європейських прокурорів та Венеціанської Комісії.

Три напрями діяльності передбачають вжиття за необхідності державами-членами корективних заходів. Ці напрямки мають підтримуватися декількома поперечними діями, що вказані у четвертому напрямі діяльності.

Напрямок дії 1.1

Захист та зміцнення судової влади у взаємовідносинах з виконавчою та законодавчою владою.

Захід 1.1

Забезпечення незалежної та ефективної роботи суддівських рад або інших відповідних органів суддівського самоврядування

Заходи реагування держав-членів

Мають бути вжиті заходи для деполітизації процесу обрання чи призначення осіб до рад суддів, якщо такі існують, або інших відповідних органів судової влади. Члени не повинні представляти політичні фракції або бути політично упередженими під час виконання своїх функцій. Вони також не повинні піддаватися політичному впливу, як з боку виконавчої, так і законодавчої влади.

Такі заходи можуть включати норми стосовно мінімальної кількості членів із числа суддів та процедур вибору своїми колегами (принаймні половиною, не беручи до уваги жодних посадових осіб), або максимальну кількість членів, що не є членами із числа суддів (спосіб у який вони обираються або відбираються), забезпечуючи при цьому, що більшість або принаймні половина із них є членами із числа суддів, які представляють усі рівні судової влади; норми щодо мінімальної тривалості попереднього судового досвіду; норми щодо забезпечення гендерної рівності та представництва суспільства в цілому, а також норми стосовно особистісних якостей та порядності.

Члени, які не призначаються або не обираються судовими органами, не повинні представляти виконавчу або законодавчу владу, а мають призначатися на основі свого особистого досвіду та відповідно до свого власного права. Бажано, аби до складу судової ради не входили особи, які фактично займають свою посаду в виконавчому або законодавчому органі влади.

Норми, якими встановлюється склад суддівських рад або інші відповідні органи судової влади, а також те, як вони здійснюють свою діяльність, мають бути прозорими та передбачуваними. Те ж саме стосується і процесу відбору, призначення та підвищення суддів. Особлива увага у цьому відношенні стосується норм, метою яких є уникнення неналежного втручання виконавчої або законодавчої влади.

Внесення змін у законодавство для функціонування суддівських рад не повинно призвести до дострокового припинення повноважень особи, що була обрана відповідно до попереднього законодавства, за винятком випадків, коли метою внесення змін у законодавство є посилення незалежності складу ради.

Напрямок дії 1.2

Забезпечення належної участі судової влади в обранні, призначенні й підвищенні суддів із обмеженням надмірного втручання в цей процес з боку виконавчої влади або парламенту

Заходи реагування держав-членів

Мають бути вжиті заходи там, де вони відсутні, аби створити процедури відбору, призначення та підвищення суддів, що є прозорими, та такими, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях, що пов'язані зі здійсненням судової влади і зосереджені в першу чергу на здібностях та досвіді, а також вільні від надмірного політичного впливу.

Необхідно сприяти досягненню гендерного балансу у складі судової влади на кожному рівні, включаючи і найвищий рівень, та загалом представництво суспільства в цілому.

Захід 1.3

Обмеження надмірного втручання виконавчої і законодавчої влади щодо притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності або звільнення з посади

Заходи реагування держав-членів

Жодні заходи дисциплінарного впливу не можуть бути вжиті стосовно судді без проведення належного розслідування та завершення дисциплінарного провадження. Визначення дисциплінарного правопорушення має бути чітким та точним. Має бути надана та використовуватись на практиці градація можливих санкцій.

Якщо офіційна діяльність судді стає приводом дисциплінарних проваджень або кримінальних розслідувань, у зв'язку зі злим умислом або грубою недбалістю, надзвичайно важливо, аби такі провадження здійснювалися відповідно до необхідних процесуальних гарантій незалежним, не політичним органом. Санкції повинні застосовуватися пропорційно та не повинні бути такими, що накладаються довільно чи з політичних міркувань або будь-яких причин, не пов'язаних з придатністю судді до виконання своїх повноважень.

Якщо ж системи оцінки роботи суддів були створені, вони мають гарантувати, що незадовільні результати оцінювання призведуть до звільнення або інших санкцій виключно у зв'язку з чітко визначеними винятковими обставинами. Строк повноважень суддів має бути у належний спосіб визначений законом.

Дисциплінарні комітети судових рад, наділені повноваженнями приймати рішення стосовно звільнення суддів або накладати інші санкції, мають бути абсолютно вільними від політичного впливу та сприйматися такими, задля того, аби гарантувати виконання вимог незалежного та безстороннього суду.

Захід 1.4

Забезпечення поваги до авторитету судової влади під час критики останньої з боку виконавчої та законодавчої влади

Заходи реагування, вжиті державами-членами

Мають бути вжиті заходи, аби гарантувати, що посадові особи виконавчої влади та представники законодавчої влади з повагою ставляться до судових рішень та діють у такий спосіб, аби громадськість бачила їх ставлення, а також гідність окремих суддів. Необхідно уникати громадської критики окремих судових рішень, а також критично суворой або політично мотивованої критики судової влади загалом або окремих суддів. Мають бути створені Кодекси етичної поведінки виконавчої та законодавчої влади та будь-яких інших правових або практичних заходів, задля того, аби обмежити такі втручання та захистити цілісність процесу прийняття судових рішень від непотрібного політичного тиску, залякування та нападів.

Мають бути вжиті заходи для запобігання неналежному використанню ЗМІ виконавчою та законодавчою владою, метою якого є дискредитація судової влади, а також захисту репутації та прав суддів та для збереження авторитету та неупередженості судової влади, беручи до уваги окремі рішення та рішення Європейського Суду з прав людини.

Більш активний підхід до ЗМІ, а також в ширшому плані до громадськості, має бути ухвалений судовими органами з метою підвищення довіри громадськості до судових органів, уникаючи або розвіюючи непорозуміння щодо судового процесу та індивідуальних справ, хоча будь-які повідомлення мають бути такими, що поважають права на захист та гідність жертв. Могло б бути розглянуте питання про створення послуг зв'язку або призначення речників, які б відповідали на критику від імені судової влади та надавали б пояснення стосовно процесу судочинства.

Захід 1.5

Забезпечення ефективного і належного повсякденного адміністрування судів на підставі правових норм та без неналежного втручання з боку виконавчої та законодавчої влади

Заходи реагування держав-членів

Органи судової влади повинні бути наділені повноваженнями щоденно адмініструвати діяльність судів без неправомірного втручання з боку виконавчої влади. Роль виконавчої та законодавчої влади полягає у створенні довгострокових стратегічних цілей судової влади, а також визначенні та виділенні необхідних ресурсів, що спрямовані, *зокрема*, на підвищення ефективності та сприянню належному функціонуванню судів.

Судові інспекції, незалежно від того проводяться вони посадовими чи іншими особами, не повинні стосуватися оцінки по суті або форми судових рішень. Такі інспекції ні за яких обставин не повинні спонукати суддів сприяти продуктивності, яка б переважала над сумлінним виконанням своїх обов'язків.

Від голів суду не повинно вимагатися звітування перед Парламентом, і вони повинні мати можливість представляти інтереси судів та судової влади в цілому без втручань з боку виконавчих чи законодавчих органів влади. Якщо ж від них вимагається здійснювати звітування, вони мають робити це виключно в рамках системи загального функціонування суду або органів судової влади та відносно управління ресурсами. Таке звітування не може стосуватися розгляду окремих справ.

Напрямок дій 2

Захист незалежності окремих суддів і забезпечення їхньої неупередженості

Захід 2.1

Обмеження втручання судів вищих інстанцій у прийняття рішень окремими суддями під час судового розгляду

Заходи реагування держав-членів

Мають бути вжиті заходи, аби гарантувати, що голови суду та верховних судів поважають незалежність окремих суддів. З цією метою, повноваження голів суду та верховних судів мають бути чітко визначені у спосіб, який захищає компетенцію окремих суддів щодо прийняття рішень та не дозволяє головам суду приймати рішення, що ставлять під сумнів незалежність суддів, та запобігає вигодам, що стають потенційним інструментом надмірного тиску.

Справи мають передаватися на розгляд суддям відповідно до заздалегідь передбачених критеріїв. Вони не можуть бути відкликані у окремого судді без поважної причини. Рішення про відкликання справ мають бути прийняті виключно відповідно до заздалегідь передбачених критеріїв згідно із прозорою процедурою. Судді мають самостійно приймати рішення стосовно своєї власної компетенції в окремих випадках та впливати на планування власних слухань.

Повноваження органів прокуратури мають бути визначені та розмежовані, задля того, аби гарантувати захищеність суддів від надмірного тиску та надати можливість вільно виконувати чи відхиляти подання прокурорів.

Мають бути вжиті заходи для підтримки функціонування професійних асоціацій суддів, аби вони могли у належний спосіб представляти інтереси окремих суддів та сприяти відкритості і прозорості судової влади.

Захід 2.2.

Забезпечення повної відповідності правил судової відповідальності і перегляду судових рішень принципам незалежності та неупередженості судової влади

Заходи реагування держав-членів

Єдиним засобом правового захисту від судових помилок, що не пов'язані зі злим умислом або грубою недбалістю має бути процес оскарження. Тлумачення суддями законодавства, зважування доказів або оцінка фактів не повинна призводити до кримінальної, цивільної або дисциплінарної відповідальності, окрім випадків злого умислу або грубої недбалості. Держави мають вживати заходів, аби гарантувати, що механізми підзвітності не використовуються як інструмент розправи або тиску на суддів під час прийняття ними рішень. Вони можуть бути організовані у спосіб, що гарантує повагу до незалежності суддів та не ставить під сумнів їх неупередженість.

Ефективні засоби правового захисту мають надаватися, за необхідності, суддям, які вважають, що їхня незалежність знаходиться під загрозою.

Захід 2.3

Попередження і подолання корупції та заохочення доброчесності в судовій владі

Заходи реагування держав-членів

Мають бути вжиті заходи, аби запобігати та протидіяти корупції, гарантуючи, що всі заяви про факти корупції у належний спосіб досліджені та, що ймовірні винні особи притягнуті до відповідальності, та у випадку визнання осіб винними, притягнуті до кримінальної відповідальності. Рішення стосовно судді, винного у вчиненні злочину, виносяться незалежним органом щодо призупинення його повноважень на стадії дізнання та судового розгляду і звільнення з посади у випадку визнання винним.

Щоб захистити суддів від спонукання до вчинення злочину, держави-члени мають гарантувати, що оплата та умови праці суддів є належними та, що стандарти професійної поведінки та судова етика чітко визначені та оприлюднені.

Захід 2.4

Подолання негативного впливу стереотипів на процес прийняття судових рішень

Заходи реагування держав-членів

Мають бути запроваджені заходи для боротьби із негативним впливом зі стереотипами стосовно прийняття судових рішень. Для гарантування того, що стереотипи в судовій практиці не обмежують права вразливих груп на доступ до безстороннього суду, повинні бути організовані навчання та підготовка суддів. Необхідно знайти баланс у судовій системі та докласти усіх зусиль для боротьби з гендерними стереотипами безпосередньо у судовій системі.

Захід 2.5

Забезпечення комплексної та ефективної навчальної підготовки суддів з питань ефективного здійснення повноважень та етики

Заходи реагування держав-членів

Судді мають отримати детальні, глибокі та різноманітні знання на тренінгах, аби виконувати свої обов'язки задовільно. Якість підготовки та перепідготовки суддів має бути посилена шляхом виділення достатніх ресурсів, аби гарантувати, що навчальні програми відповідають вимогам компетентності, відкритості та неупередженості, що притаманні судовим органам. Навчальні програми мають часто оцінюватися органами, що відповідають за навчання судових органів.

Кандидати на посади до судових органів мають отримати належне навчання, включаючи практичні заняття, та надаючи допомогу суддям, які обіймають посаду.

Захід 2.6

Забезпечення, шляхом законодавчого регулювання та вжиття відповідних заходів, захисту суддів від посягання на їхню фізичну чи моральну недоторканість, особисту свободу й безпеку

Заходи реагування держав-членів

Держави-члени мають вжиті відповідні заходи для того, аби у належний спосіб захистити суддів від посягань на фізичну і моральну недоторканність, свободу та безпеку.

Напрямок дій 3

Посилення незалежності прокуратури

Напрямок дії 3.1

Забезпечення належних правових гарантій стосовно прийому на роботу, кар'єрного зростання, а також гарантій працевлаштування та строку повноважень прокурорів

Заходи реагування держав-членів

Призначаючи на посади голів прокуратури, мають надаватися правові гарантії та вживатися заходи, аби гарантувати незалежність дій та свободу від неналежного впливу в межах відповідних рамок демократичної підзвітності.

Процедури відбору персоналу для прокурорів на всіх рівнях мають базуватися на критеріях, що стосуються найкращих здібностей/можливостей.

Прокурори, на яких накладені дисциплінарні стягнення, мають користуватися відповідними правовими гарантіями для свого захисту.

Захід 3.2

Гарантування того, що окремі прокурори не піддаватимуться неналежному й неправомірному зовнішньому чи внутрішньому впливу, і що прокуратура керуватиметься принципом верховенства права у своїй діяльності.

Заходи реагування держав-членів

Мають бути прийняті внутрішні офіційні правила, щоб вимагати, аби усі розпорядження, накази або постанови регулювалися законодавством у випадку здійснення контролю над рішеннями окремих прокурорів.

Мають бути вжиті заходи, щоб гарантувати, що ініціювання та проведення розслідувань або переслідувань не залежить від політичного впливу, особливо, якщо прокуратура належить до виконавчих органів влади або, інакше кажучи, її діяльність координується міністром.

Мають бути створені гарантії, аби запобігти конфліктам інтересів чи неправомірному використанню повноважень прокуратури, включаючи запровадження відповідних кодексів професійної поведінки прокурорів, якщо такі не запроваджені.

Мають бути вжиті заходи, аби розвинути культуру відкритості та прозорості, забезпечуючи при цьому конфіденційність стосовно окремих справ, що підлягають розслідуванню чи переслідуванню.

Захід 3.3

Попередження й подолання корупції в прокуратурі та посилення довіри громадськості до її діяльності

Заходи реагування держав-членів

Необхідно вжити активні заходи для запобігання та боротьби з корупцією в органах прокуратури та захищати прокурорів від корупційних правопорушень, наприклад, гарантуючи їм належну оплату та умови праці, а також те, що професійні норми поведінки та правила етики є чітко визначеними та доступними громадськості. Розслідування корупційних правопорушень у прокуратурі мають проводитися оперативно, прозоро, ретельно і неупереджено. Прокурори, яких визнано винними у вчиненні корупційних правопорушень, мають бути притягнуті до кримінальної відповідальності, включаючи, за необхідності, звільнення з посади.

Заходи загального характеру, які мають бути вжиті державами-членами

- Гарантувати відкритість та прозорість в роботі судової системи та у відносинах з виконавчою та законодавчою владою з метою, зокрема, створення довіри громадськості до судових органів та ширшого визнання цінності її незалежності та неупередженості.
- Забезпечити абсолютне виконання державами-членами рішень Європейського Суду з прав людини в цілому, і зокрема тих, що стосуються незалежності та неупередженості судової влади та гарантій справедливого судового розгляду, що передбачені статтею 6.
- Працювати над впровадженням гендерної проблематики у всіх реформах, що спрямовані на посилення незалежності та неупередженості судової влади, включаючи сприяння гендерного балансу у складі останньої.
- Надавати консультації та широко інформувати стосовно усіх ініціатив, впроваджених в рамках Плану Дій (зокрема відповідні зацікавлені сторони, а також широку громадськість), у тому числі, за необхідності, шляхом опитування осіб, які звертаються до суду.
- Впроваджувати ініціативи підвищення рівня обізнаності, за необхідності, щодо важливості *de facto* незалежності та неупередженості судової влади і демократичної безпеки.
- Включити заходи, спрямовані на посилення незалежності та неупередженості судової влади під час проведення більш значущих політичних реформ щодо покращення доступу до правосуддя для всіх.